

*Голові разової спеціалізованої
вченої ради PhD 14863
Хмельницького національного
університету,
д.е.н., професору Ларисі ЛЮБОХИНЕЦЬ*

РЕЦЕНЗІЯ

рецензента – кандидата економічних наук, доцент, доцента кафедри менеджменту та адміністрування Хмельницького національного університету Назарчук Тетяни Валеріївни на дисертаційну роботу Міщука Максима Юрійовича на тему: «Управління потенціалом інтеграційних виробничих ланцюгів в контексті цифрових трансформацій», подану до разової спеціалізованої вченої ради Хмельницького національного університету на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Актуальність теми дослідження та її зв'язок з напрямками науково-дослідних робіт

Теоретико-методологічне підґрунтя управління потенціалом інтеграційних виробничих ланцюгів досі залишається фрагментованим і не встигає за динамікою практичних трансформацій, породжених технологіями четвертої промислової революції. Понятійно-категоріальний апарат, що описує потенціал інтеграційних виробничих систем, сформувався здебільшого в межах індустріальної парадигми управління та не враховує якісно нових властивостей, які цифрові технології надають виробничим ланцюгам: розподіленості прийняття рішень, наскрізної інформаційної прозорості, здатності до самоорганізації елементів системи. Це породжує термінологічну неоднозначність і методологічну еkleктику в дослідженнях: існуючі підходи до оцінювання потенціалу інтеграційних виробничих

чинників здебільшого запозичені із суміжних напрямів менеджменту та адаптовані без належного теоретичного осмислення специфіки цифрової трансформації, що суттєво обмежує їх пояснювальну й прогностичну спроможність.

У цьому контексті наукове завдання формування цілісної теоретико-методологічної концепції управління потенціалом інтеграційних виробничих ланцюгів в умовах цифрових трансформацій набуває самостійної теоретичної значущості, оскільки покликане усунути розрив між усталеним категоріальним апаратом класичного менеджменту та новими формами організації виробничих взаємодій.

Зазначене підтверджує актуальність і своєчасність дисертаційного дослідження Міщука Максима Юрійовича, спрямованого на розв'язання наукового завдання щодо обґрунтування теоретичних основ, науково-методичних підходів і практичних рекомендацій з управління потенціалом інтеграційних виробничих ланцюгів в умовах цифрових трансформацій. Своєчасність обраної проблематики підсилюється також її безпосереднім зв'язком із науково-дослідною роботою Хмельницького національного університету Міністерства освіти і науки України, а саме темою «Розробка обліково-податкового забезпечення приватного підприємництва за умов цифрової трансформації бізнес-середовища» (державний реєстраційний номер 0124U004364). У рамках виконання цієї теми здобувачем опрацьовано інституційні механізми адміністрування підприємницьких структур в умовах цифровізації бізнес-середовища, обґрунтовано адаптивні моделі управління потенціалом інтеграційних виробничих ланцюгів суб'єктів приватного підприємництва будівельної галузі, а також запропоновано науково-методичні підходи до оцінювання рівня цифрової зрілості адміністрування. Отримані результати безпосередньо втілено в науковий доробок Міщука М.Ю. і використано під час виконання зазначеної НДР.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи Міщука М. Ю. характеризуються достатнім рівнем прикладного обґрунтування, що підтверджується їх практичним впровадженням у діяльність трьох підприємств будівельної галузі та в освітній процес Хмельницького національного університету. Емпіричною основою дослідження є фінансова звітність і первинна документація підприємств будівельної галузі Хмельницької області за 2021–2025 роки, що дозволило авторові поєднати теоретичні узагальнення з аналізом реальної управлінської практики.

Емпіричну основу дослідження становлять нормативно-правові акти, актуальна вітчизняна та зарубіжна наукова література, офіційні статистичні дані, фінансова звітність і первинна документація 14 підприємств будівельної галузі та підрядників Хмельницької області за 2021–2025 роки, а також матеріали власних досліджень автора. Така інформаційна база є достатньою для проведення комплексного наукового дослідження та формування аргументованих висновків щодо управління потенціалом інтеграційних виробничих ланцюгів. Важливо, що автором поєднано теоретичні узагальнення з аналізом практики функціонування підприємств будівельної галузі, зокрема ТДВ «Хмельницькзалізобетон», ТОВ «Платинумбуд» та ТОВ «Голдіс БУД», що посилює прикладний характер отриманих результатів.

Достовірність наукових результатів забезпечується також використанням системного підходу та комплексу загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, адекватних меті, завданням, об'єкту і предмету дисертаційної роботи. У процесі дослідження застосовано методи логічного аналізу і синтезу, історико-логічний метод, методи статистичного аналізу та систематизації галузевих даних, методи групування, індексного

аналізу та аналізу часових рядів, графічний метод, фінансово-економічний аналіз, науково-методичний підхід до бізнес-моделювання, метод матричного моделювання, метод кількісно-якісної параметризації, методологію динамічних спроможностей, метод системного аналізу та синергетичного моделювання, а також абстрактно-логічний метод.

Використаний інструментарій дозволив авторів належно обґрунтувати наукову новизну положень дисертації, зокрема щодо побудови моделі параметризації цифрової зрілості адміністрування потенціалу інтеграційних виробничих ланцюгів, удосконалення інституційного механізму адміністрування та формування бізнес-моделі мережевої інтеграції.

Про належний ступінь обґрунтованості результатів дисертаційної роботи свідчить і те, що сформульовані М. Ю. Міщука наукові положення логічно пов'язані між собою, відповідають поставленій меті та визначеним завданням дослідження. Наукові результати мають внутрішню цілісність: від поглиблення теоретичних положень і уточнення категорійного апарату — до аналізу передумов та бізнес-моделей мережевої інтеграції підприємств будівельної галузі та побудови практичного механізму адаптивної системи адміністрування мережевою взаємодією. Це свідчить про послідовність наукового пошуку та завершеність дослідження.

Обґрунтованість і достовірність висновків та рекомендацій дисертації підтверджуються апробацією результатів дослідження на одинадцяти міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, а також наявністю публікацій за темою дисертації. За темою дисертаційної роботи опубліковано 16 наукових праць, з яких 5 статей — у наукових фахових виданнях України, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних, а 11 публікацій додатково відображають результати дослідження. Це засвідчує належний рівень наукової апробації основних положень дисертації та їх відповідність чинним вимогам до робіт такого рівня.

Таким чином, зміст дисертаційної роботи Міщука Максима Юрійовича, її теоретична та емпірична база, використані методи дослідження, належний рівень апробації результатів, а також практичне впровадження одержаних розробок дають підстави стверджувати, що наукові положення, висновки та рекомендації, викладені у дисертаційній роботі на тему «Управління потенціалом інтеграційних виробничих ланцюгів в контексті цифрових трансформацій», є обґрунтованими, достовірними та мають наукову і практичну цінність.

Зміст дисертаційної роботи

Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг наукової роботи становить 316 сторінок. Обсяг основного тексту дисертації становить 208 сторінок.

Дисертаційна робота має цілісну, логічно виважену та завершену структуру, є послідовно побудованою і повною мірою розкриває визначену мету, поставлені завдання, об'єкт і предмет дослідження. Робота викладена у науковому стилі, належним чином ілюстрована 39 таблицями та 14 рисунками, а зміст її структурних елементів узгоджується з логікою дослідження та відображає авторський підхід до вирішення наукового завдання щодо розроблення теоретичних, науково-методичних і практичних основ управління потенціалом інтеграційних виробничих ланцюгів будівельної галузі.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертації, сформульовано наукове завдання, мету та завдання дослідження, визначено об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, окреслено особистий внесок здобувача, наведено відомості про апробацію результатів і публікації.

У першому розділі дисертаційної роботи «Теоретичні засади управління потенціалом кластеризації соціально-економічних систем у вимірах цифрової економіки» досліджено інституційні механізми адміністрування розвитку інтеграційних виробничих ланцюгів за умов цифровізації соціально-економічного простору, систематизовано стратегії управління інтеграційними виробничими ланцюгами за умов впровадження цифрових інновацій, а також представлено адаптивні процеси управління у форматі інституційного адміністрування розвитку інтеграційних виробничих ланцюгів. У межах розділу запропоновано авторське трактування інституційного механізму адміністрування як системи формальних і неформальних правил, норм, стимулів та обмежень, що визначають рамки взаємодії між суб'єктами мережі.

У другому розділі «Формалізація передумов та бізнес-моделей мережевої інтеграції підприємств будівельної галузі в контексті реалізації інституційної парадигми інформаційного суспільства» проведено аналіз сучасного стану, тенденцій та перспектив розвитку потенціалу будівельної галузі, здійснено оцінку фінансово-економічних параметрів потенціалу та форматів реалізації мережевих механізмів управління розвитком будівельних підприємств Хмельниччини, а також запропоновано бізнес-модель формування інтегрованих виробничих ланцюгів. Автором проаналізовано фінансово-економічні показники діяльності 14 підприємств будівельної галузі та підрядників Хмельницької області, виявлено закономірності зниження результативності у кризові періоди та подальшого відновлення.

У третьому розділі дисертації «Побудова механізму адаптивної системи управління мережевою взаємодією підприємств будівельного комплексу з урахуванням еволюції потенціалу інтеграційних виробничих ланцюгів» здійснено концептуалізацію інноваційної моделі управління інтеграційними виробничими ланцюгами, формалізовано процес стратегічного адаптування будівельних підприємств до цифрової моделі управління потенціалом через побудову матриці цифрової зрілості, а також розроблено механізм адаптивної

системи адміністрування мережевою взаємодією будівельних підприємств. Вагомим науково-практичним результатом є побудова рамкової моделі параметризації, яка дозволяє визначати глобальні пріоритети трансформацій, що створює підґрунтя для обґрунтованого розподілу управлінської уваги та ресурсів під час реалізації змін.

Висновки до дисертації характеризуються логічністю, послідовністю та належним рівнем узагальнення отриманих результатів. Теоретичні положення, науково-методичні підходи та практичні рекомендації мають прикладну спрямованість і підтверджуються результатами апробації та впровадження у практичну діяльність підприємств, а також у навчальний процес Хмельницького національного університету.

Наукова новизна отриманих результатів

Наукові положення дисертаційної роботи сформульовані самостійно та відображають особистий внесок автора у розвиток економічної науки, зокрема щодо теоретико-методичного обґрунтування та розроблення практичних рекомендацій з управління потенціалом інтеграційних виробничих ланцюгів будівельної галузі в умовах цифрових трансформацій. Найважливішими науковими результатами, які отримано здобувачем, є такі.

Уперше розроблено модель параметризації цифрової зрілості адміністрування потенціалу інтеграційних виробничих ланцюгів, яка базується на двовимірному матричному моделюванні та дозволяє одночасно ідентифікувати рівень готовності учасників мережі до цифрової трансформації і виявляти дисбаланс між адміністративною координацією та цифровою інтеграцією. Запропонована модель дає змогу ефективніше сегментувати учасників мережі за рівнем цифрової адаптивності та формувати диференційовані управлінські реакції.

Удосконалено інституційний механізм адміністрування розвитку інтеграційних виробничих ланцюгів, який, на відміну від традиційних

ієрархічного та ринкового механізмів управління, змінює фокус із оптимізації внутрішніх процесів окремого підприємства на створення архітектури довіри для множини незалежних суб'єктів через координаційні ради та цифрові платформи. Удосконалено також бізнес-модель формування інтеграційних виробничих ланцюгів, яка реалізує перехід від корпоративної моделі захисту вартості до партнерської моделі участі з розподілом цінностей між учасниками мережі, та методологічну основу функціонування механізму адаптивної системи адміністрування мережевої взаємодії.

Набула подальшого розвитку методологія динамічних спроможностей як основа побудови адаптивної системи адміністрування – у частині визначення п'яти взаємопов'язаних складових інституційного адміністрування (нормативно-правових, економічних, політичних, соціально-культурних та інформаційно-цифрових). Подальшого розвитку набули також стратегічні орієнтири інтеграційної взаємодії підприємств, доповнені трьома векторами –капіталізацією, інтелектуалізацією та цифровізацією, а також механізм адаптивної системи адміністрування мережевої взаємодії на основі трьох груп дихотомічних показників з виокремленням операційного, адаптаційного, інституційного та резильєнтного форматів функціонування.

Теоретичне і практичне значення результатів дисертації

Теоретичні положення, висновки та рекомендації, сформульовані у дисертаційній роботі Міщука М. Ю., доведено до рівня конкретних науково-методичних і практичних розробок, придатних до використання суб'єктами будівельної галузі. Теоретичну цінність мають розвинуті положення щодо уточнення сутності поняття «цифрова трансформація» в контексті процесів адміністрування, обґрунтування ієрархії складових потенціалу інтеграційних виробничих ланцюгів, а також розроблення моделі параметризації цифрової зрілості, що дозволяє визначати траєкторії змін у турбулентному середовищі.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованих методичних підходів і рекомендацій у процесі управління потенціалом інтеграційних виробничих ланцюгів будівельної галузі. Зокрема, практичну цінність мають механізм управління процесами захисту та розподілу потенціалу інтеграційних виробничих ланцюгів, модель параметризації цифрової зрілості адміністрування, а також бізнес-модель формування інтегрованих виробничих ланцюгів. Їх застосування дає змогу менеджменту підприємств своєчасно ідентифікувати рівень готовності до цифрової трансформації, визначати пріоритетні напрями інтеграційної взаємодії та узгоджувати управлінські рішення з наявними ресурсами й організаційною спроможністю.

Практичне впровадження результатів дисертаційної роботи підтверджено у діяльності підприємств будівельної сфери: ТДВ «Хмельницькзалізобетон», м. Хмельницький (довідка про впровадження № 01-03/201-1 від 04.05.2026 р.), ТОВ «Платинумбуд», м. Хмельницький (довідка про впровадження від 18.11.2025 р.) та ТОВ «Голдіс БУД», м. Хмельницький (довідка про впровадження від 15.12.2025 р.). Це засвідчує прикладний характер розроблених рекомендацій та їх корисність для вдосконалення управління потенціалом інтеграційних виробничих ланцюгів будівельної галузі.

Отримані результати, наукові розробки та методичні рекомендації автора також використовуються в освітньому процесі Хмельницького національного університету під час викладання дисциплін «Стратегічний менеджмент» та «Менеджмент» (довідка про впровадження № 122/38 від 08.05.2026 р.), що підтверджує їх теоретико-методичну значущість і можливість застосування у підготовці здобувачів вищої освіти.

Повнота викладення наукових і практичних результатів дисертації в опублікованих роботах

За темою дисертації Міщуком Максимом Юрійовичем опубліковано 16 наукових праць загальним обсягом 6,09 друк. арк., з яких особисто автору належить 4,85 друк. арк. Із загальної кількості публікацій 5 статей опубліковано у наукових фахових виданнях України, які індексуються у міжнародних наукометричних базах даних, загальним обсягом 3,59 друк. арк., з яких особистий внесок автора становить 2,90 друк. арк. Крім того, опубліковано 11 наукових публікацій, що додатково відображають результати дослідження, загальним обсягом 2,50 друк. арк., з яких особисто автору належить 1,95 друк. арк.

Рівень апробації та характер оприлюднення результатів свідчать про достатню повноту висвітлення змісту дисертації в опублікованих працях. Кількість і структура публікацій є достатніми для представлення результатів дисертаційної роботи на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» та відповідають встановленим вимогам щодо апробації й публікації основних результатів дослідження.

Відповідність тексту дисертації вимогам академічної доброчесності

Аналіз тексту дисертаційної роботи М. Ю. Міщука на тему: «Управління потенціалом інтеграційних виробничих ланцюгів в контексті цифрових трансформацій», а також опублікованих за темою дослідження наукових праць дає підстави стверджувати про відсутність ознак порушення автором вимог академічної доброчесності. Дисертація містить належні посилання на використані джерела інформації у разі запозичення наукових ідей, положень, підходів, тверджень та інших відомостей, відповідає нормам законодавства про авторське право і суміжні права. Викладені у роботі наукові положення, висновки та рекомендації є результатом самостійного дослідження автора, а з наукових праць, виконаних у співавторстві, у

дисертації використано лише ті ідеї та положення, які належать особисто Міщуку М. Ю. Зміст дисертації, її структура, логіка викладення матеріалу, наведені результати апробації, публікації, а також відображений у вступі особистий внесок здобувача узгоджуються з вимогами академічної доброчесності та підтверджують самостійний характер виконаного дослідження.

Ідентичність змісту анотації та основних положень дисертації

Порівняльний аналіз анотації та основних положень дисертації Міщука Максима Юрійовича засвідчує їх повну відповідність. Анотація не містить інформації, яка б була відсутня у тексті дисертаційної роботи. Дисертація оформлена відповідно до вимог, встановлених МОН України.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Наукові результати, отримані в дисертаційному дослідженні, та їх практичне значення заслуговують на позитивну оцінку. Однак слід відзначити окремі дискусійні моменти та висловити деякі зауваження, зокрема:

1. Слід позитивно відзначити авторську побудову адаптивної системи адміністрування мережевою взаємодією (підрозділ 3.3) як цілісного управлінського механізму. Подальшого розвитку ця розробка могла б набути через пряме узгодження з теорією складних адаптивних систем (CAS-теорія).
2. Позитивно оцінюючи розроблену систему дихотомічних показників механізму (підрозділ 3.3), зауважимо, що перспективним напрямом її подальшого теоретичного обґрунтування є звернення до кібернетичного закону необхідної розмаїтості У. Ешбі.

3. Заслуговує на увагу авторський опис мережевої взаємодії підприємств будівельної галузі (розділ 2). Альтернативним теоретичним ракурсом розкриття цієї ідеї могло б стати застосування концепції вкоріненості економічної дії (М. Грановеттер)

4. Варто відзначити послідовне використання категорії резильєнтності в роботі (підрозділи 1.3, 2.2) для характеристики адаптивності будівельних підприємств. Перспективним напрямом розвитку цієї ідеї є її теоретичне заглиблення в межах теорії організаційної резильєнтності, зокрема розмежування інженерної, екологічної та еволюційної резильєнтності.

5. Слід визнати роль цифрових платформ у механізмі адміністрування мережевої взаємодії (підрозділи 3.1–3.3). Перспективним напрямом подальшого розвитку цієї ідеї є теоретичне узгодження запропонованого підходу з концепцією платформної економіки.

Наведені зауваження не зменшують загальної позитивної оцінки представлених у дисертації здобутків, втім потребують коментарів автора під час захисту дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Міщука Максима Юрійовича на тему: «Управління потенціалом інтеграційних виробничих ланцюгів в контексті цифрових трансформацій» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею. Отримані в процесі дослідження результати поглиблюють теоретичні та методичні засади управління потенціалом інтеграційних виробничих ланцюгів будівельної галузі в умовах цифрових трансформацій, а також доведені до рівня практичного використання у діяльності підприємств і в освітньому процесі Хмельницького національного університету.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертація Міщука Максима Юрійовича на тему: «Управління потенціалом інтеграційних виробничих ланцюгів в контексті цифрових трансформацій», подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету

Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), а її автор, Міщук Максим Юрійович, заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – «Менеджмент» галузі знань 07 – «Управління та адміністрування».

Рецензент:

доцент кафедри менеджменту та адміністрування
Хмельницького національного університету.
кандидат економічних наук, доцент

Тетяна НАЗАРЧУК

Підпис засвідчую:

Проректор з науково-педагогічної роботи
Хмельницького національного
університету

Віктор ЛОПАТОВСЬКИЙ